

Metropolis

Tutkijoiden ja poliittisten päättäjien ensimmäinen kansainvälinen tapaaminen Milanossa

Milanossa 13.–15. marraskuuta pidetty Metropolis-konferenssi tarjosi tutkijoille ja poliittisille päätöksentekijöille kansainvälisen foorumin käydä vuoropuhelua 'parhaista kansainvälisistä käytännöistä' maahanmuuttajien integroimiseksi vastaanottajamaihin. Ensimmäisen Metropolis-konferenssin suunnittelusta ja järjestämisestä vastasivat Italian monietnisiä koskevan informaation ja tutkimuksen säätiö, the Cariplo Foundation for Information and Studies on Multiethnicity (ISMU), ja Metropoliksen kansainvälinen sihteeristö. Metropolis on kanadalaisien aloitteesta organisoitu kansainvälinen verkosto, johon kuuluu maahanmuuttajien asioista vastaavien julkisten ja yksityisten instituutioiden edustajia mm. yliopistoista, tutkimuslaitoksista, ministeriöistä, kaupunkien hallinnosta ja järjestöistä. Metropoliksen tavoitteena on edistää maahanmuuttajuuteen kohdistuvaa päätöksentekoa ja tutkimusta ja niiden välistä vuorovaikutusta. Kuten nimestä voi päätellä, Metropolis koskee erityisesti suuria kaupunkeja ja niihin liittyvää vähemmistö-problematiikkaa.

Milanossa oli koolla noin 200 osallistujaa 14 eri maasta. Konferenssikielinä käytettiin englantia, italiaa ja ranskaa. Poliittisten päättäjien edustus muodosti laajan kirjon ministreistä paikallistason julkisiin vaikuttajiin. Tutkijoiden monitieteinen edustus käsitti professoreita ja vanhempia tutkijoita ja paikalla oli monta *gurua*, kuten esimerkiksi Ingva Georg Lithman Norjasta, Morton Weinfeld ja Morton Beiser Kanadasta, Rubén G. Rumbaut ja Saskia Sasken USA:sta, Jochen Blaschke Saksasta, Jan Hjarnø Tanskasta ja *Grand Old Man*

John Rex Isosta-Britanniasta. Joukkoon kuului myös meitä tieteellisesti vähemmän varttuneita. Eniten edustajia oli isäntämaasta Italiasta, jonka historiallinen tausta 'maastamuuton maasta maahanmuuttajien maaksi' tarjoaa italialaisille ja suomalaisille yhteisen lähtökohdan tämän yhteiskunnallisen muutoksen ja sen seurausten pohdintaan. Kanada, sen monikulttuurisuus ja metropolien globaalisuus oli konferenssissa vahvasti esillä niin tutkijoiden muodostaman laajan Metropolis-verkoston kautta kuin maan poliittisten edustajien puheenvuoroissa. Hollannin vahva valtion keskushallinnon edustus oli näkyvästi esillä erityisesti päätöspäivänä, jolloin poliittinen ja tieteellinen tieto kohtasivat, tai ainakin pyrkivät siihen. Pohjoismaiden maahanmuuttajien integraatiopolitiikasta vastaavat päätöksentekijät olivat aktiivisia lukuunottamatta Suomea, jonka osallistumismäärä rajoittui ainoastaan allekirjoittaneisiin.

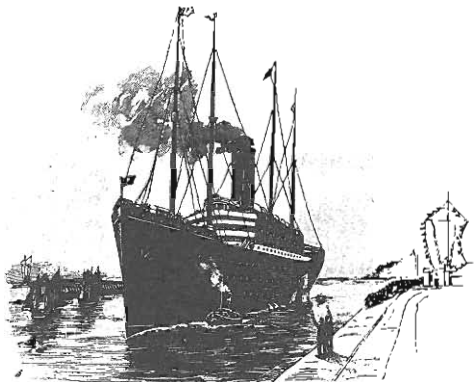
Pontta esiintymiselle toi useiden edustajien oma siirtolaistausta. Kanadalais-italialainen ympäristöministeri Sergio Marchi kertoi yli tunnin ajan vuoroin italiaksi vuoroin englanniksi, miten ylpeä hän onkaan maastaan, jonka monikulttuurisuus on kannattanut häntäkin aina ministeriksi asti. Toinen karismaattinen poliitikko oli Yhdysvaltain siirtolaisuus ja pakolaisjärjestön edustaja Frank Sharry, joka pohti kansalaisjärjestöjen vaikuttamisen keinoja poliittiseen päätöksentekoon. Keitä poliitikot kuuntelevat, jotta he eivät vaarantaisi omaa asemaansa? Sharryn mielestä politiikojen olisi tärkeää luoda sellainen ilmapiiri, että esimerkiksi monikulttuurisuutta tukevia viestejä olisi mahdollista ottaa huomioon il-

man, että menettäisi äänestäjiä. Tässä olisi dialogin paikka myös Suomessa. Kansanedustajat eivät ole meillä kiirehtineet ottamaan kantaa maahanmuuttajien hyvinvoinnin puolesta.

Konferenssin toinen päivä keskittyi ryhmätöihin (4 ryhmää), joiden teemoina olivat:

- Kaupunkien talousrakenteiden muuttuminen: seuraukset maahanmuuttajille ja muille marginalisoituneille väestöryhmille
- Väestörakenteen muuttuminen ja sosiaalinen koheesio
- Sosiaalinen integraatio ja institutionaaliset toimenpiteet
- Erilaisuuden hallinta: osallisuus ja oikeudenmukaisuus

Työryhmien teemat rönsyivät varsin monitasoisesti niin ryhmien sisällä kuin niiden välilläkin. Välillä oli aivan liian paljon yleisen tason puhetta ja jouduimme montaa kertaa kuuntelemaan puheenvuoroja tyyliin ”... integration of minorities is really very important”. Osallistuimme kahteen jälkimmäiseen työryhmään. Keskeiseksi teemaksi molemmissa ryhmissä nousi maahanmuuttajien toisen sukupolven integraatio, joka koettiin tulevaisuuden erityisenä haastena. Tutkimusten mukaan etniset jännitteet ja koettu epätasa-arvo voivat vahvistua juuri maassa syntynei-

den maahanmuuttajien lasten kohdalla, jollei yhteiskunta kykene tarjoamaan heille tasa-arvoisia mahdollisuuksia yhteiskuntaan liittymiseen, tukemalla kulttuurista moniarvoisuutta ja sitä kautta luomaan heille psykologisia edellytyksiä kokea kuuluvansa yhteiskuntaan. Työryhmissä nousi esille myös sukupuoliroolien merkitys ja niiden kulttuurisidonnaisuus. Erityisesti tietämättömyys maahanmuuttajanaisten hyvinvoinnista huolestutti sekä tutkijoita että viranomaisia. Tärkeinä teemoina ja tutkimusalueina tuotiin esille maahanmuuttajien keskittyminen tietyille kaupunkialueille, sen edut ja haitat; integraatiopolitiikan lähtökohdat eli pitäisikö maahanmuuttajien integraatiota tukea valtavirtapolitiikan keinoin tai erillistukitoimenpitein; maahanmuuttajien työttömyys, enemmistön ja vähemmistön väliset suhteet, rasismi ja ennakkoluulot. Kansainvälisen vertailevan tutkimuksen tarpeellisuutta korostettiin, mutta sen tulisi olla hyvin kohdennettua.

Etnisyyteen perustuva tasa-arvo asumisessa, poliittisessa osallistumisessa, koulutuksessa, työllisyydessä sekä palveluissa ei ole kuitenkaan toteutunut Euroopassa. Kansallinen ja kansainvälinen tutkimus voi tarjota myös suomalaisille poliittisille päättäjille tutkittua tietoa maahanmuuttajien hyvinvoinnin kehityksen erityispiirteistä sekä vähemmistöpoliittisten ratkaisujen vaikutuksista maahanmuuttajien sopeutumiseen. Tässä tarvitaan kansainvälisten konferenssien lisäksi myös kotoista dialogia poliittisten päättäjien, viranomaisten ja vähemmistökysymyksiin perehtyneiden tutkijoiden kesken. Metropolis puolestaan haastaa meidät taas ensi vuonna mukaan kansainväliseen dialogiin Tanskaan.

Tutkija *Kaija Matinheikki-Kokko*
Jyväskylän yliopiston psykologian laitos

Tutkija *Eve Kyntäjä*
Siirtolaisuusinstituutti